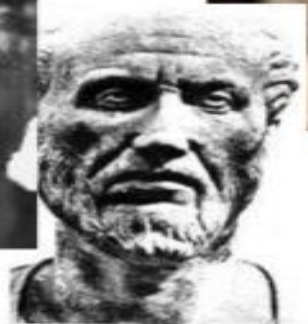
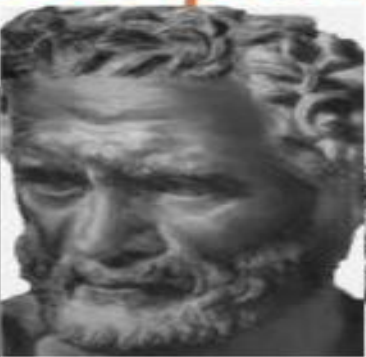
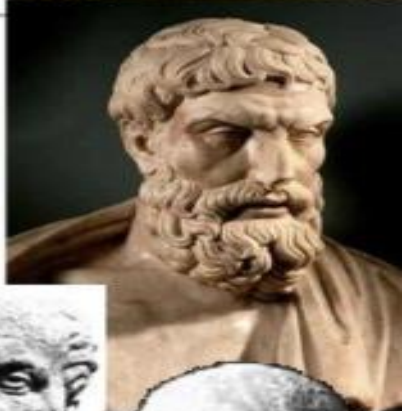
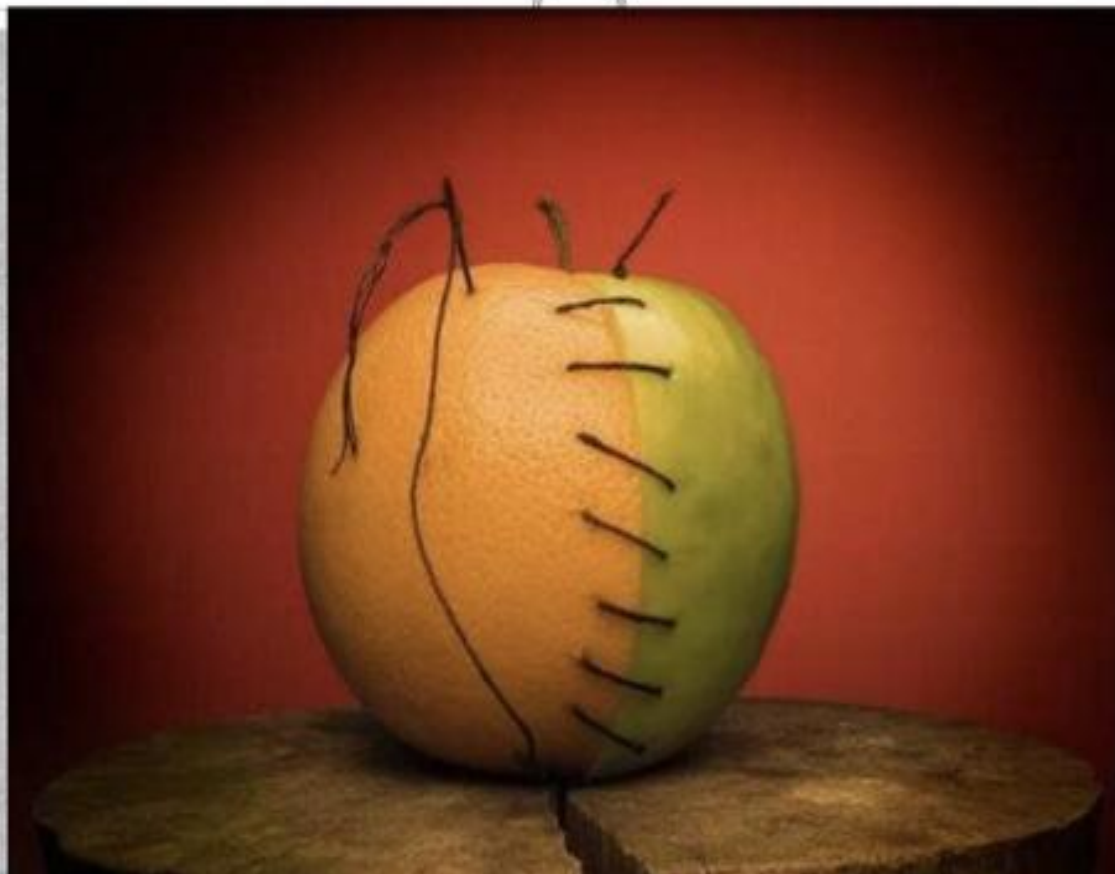

Антикалық
философия.

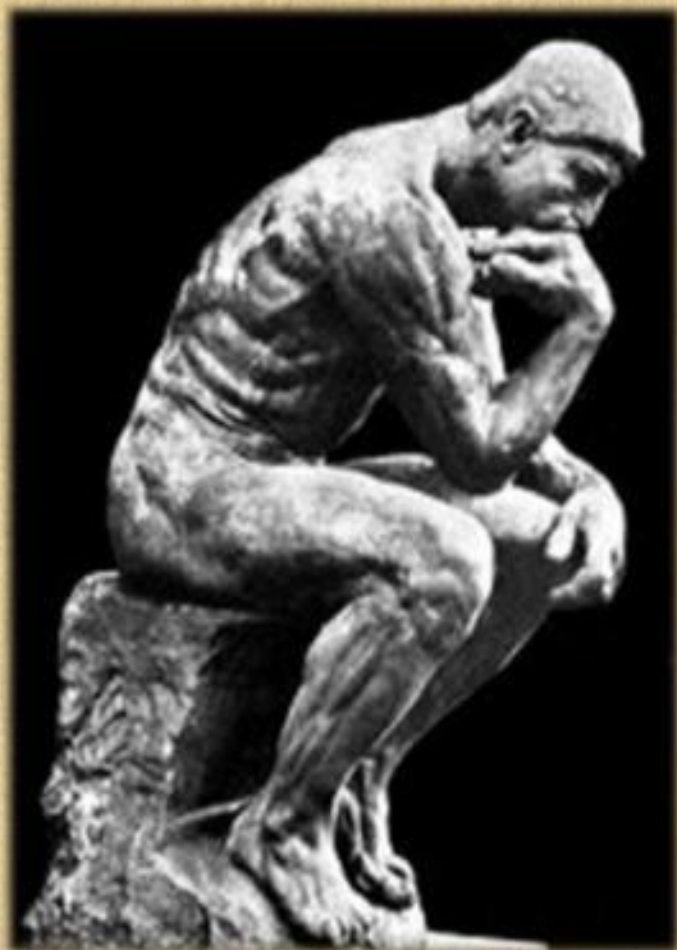

Антикалық философия - алғашқы қауымдық құрылыстың орнына құл иеленушілік құрылыс келген дәуірде өмірге келді.

Антикалық
философтарды
«физиктер» деп атаған.
Себебі, олар
философиялық
ойларын табиғат
құбылыстарымен
байланыстыра отырып
тұжырымдаған.
Мұндай
философиялық пікірді
философияда
«натурфилософия» деп
атайды.

Классикалық кезең немесе Сократтан кейінгі кезең (б.д.д. 4ғ.). Платон мен Аристотель философиялық еңбектерімен ерекшеленеді.

Классикалық философия – антика философиясының екінші кезеңі. Ол Сократтың есімімен (б.д.д. 469-399 жж.) тығыз байланысты болғандықтан, «Сократтан кейінгі» немесе «классикалық кезең» деп аталады.

Милет мектебі.

Фалес (шамамен б.з.д. 640-560 жж.) — милет мектебінің негізін салушы, адамзат тарихында аты аталатын ең алғашқы көрнекті грек ғалымы, философы.

Бізге қалдырған мұрасы:

- Дүниенің алғашқы бастамасы (“архэ”) **су** деп білді;
- Жерді судың үстінде тұратын жазық диск деп ұғынды;
- Өлі табиғаттың барлық заттардың жаны бар (гилозоизм) деп санады;
- Әлемнің орталығы Жер деп түсінді;
- Жылдың ұзақтығы - 365 күн болатынын дәлелдеп бақты;
- Математикада жаңалықтар (Фалес теоремасы) ашты.

Анаксимандр (б.з.д. 10-540жж.) - Фалес шәкірті:

- Алғашқы бастама, дүниенің негізі **“апейрон (-мәңгі өлшеусіз, шексіз субстанция)**, барлығы одан пайда болады, оған айналады;
- Материяның сақталу заңын (заттың томдық құрылымын) меңзеді: тірі дүние, барлық заттар микроскопиялық элементтерден тұрады;
- Алғаш рет адамдардың эволюция процесінде жануарлардан пайда болатынын (Ч.Дарвин ілілімен бұрын) болжады.

Анаксимен (б.з.д.546 ж. туған) Анаксимандр шәкірті:

- Алғашқы бастама **ауа** деп білді;
- Жер бетіндегі барлық заттар - ауаның әртүрлі шоғырланған қозғалысының (*ауа қысылғанда суға айналады, одан кейін лайға, топыраққа, тасқа, және т.б.*) нәтижесі;
- Адам жаны (“психэ”) мен “ғарыш жаны” – ауаны (“пневма”) бірдей, ұқсас –деді;
- Құдайды табиғат күштері және аспан денелерімен барабарлықта қарастырды.

Эфестік Гераклит (шамамен б.з.д. 544-483жж.) – ежелгі гректік көрнекті философы, материалист, объективтік диалектиканың негізін салушы:

- алғашқы бастаманы **от** деп білді;
- диалектиканы ілімінің негізін салды;
- **“барлығы өзгереді”**, дүние әрдайым қозғалыста, өзгерісте болады;
- **“бір өзендегі суға екі рет түсуге болмайды”**;
- табиғаттағы заттар айналыста болады, ал тарих цикл бойынша дамиды;
- қоршаған дүниенің салыстырмалылығын мойындады (“теңіз суы адам үшін лас, бірақ балық үшін таза”).
- бәрін жасаушы, бәрін қамтитын құдайды Логос – әлемдік Парасат дер ұғынды.

Пифагор — ежелгі грек философы, әрі математигі:

Пифагор (б.з.д. V-IV ғ. бірінші жартысын да өмір сүрген.)

- Бар дүниенің алғашқы себебі сан деп білді;
- Дүние сан арқылы танылды, санда даналық, гармония, үйлесімділік бар;
- Әрбір планета өзінің қозғалысында монотонды (сандық) дыбыс шығарады;
- Адам өлгеннен соң оның жаны басқа денелерге өтетіңіне сенді.

АТОМИЗМ

Левкипп (б.э.д.V)

Демокрит (470 немесе 460 ж.б.э.д.)

Негізгі қағидалары: барлық материалдық дүние атомдардан тұрады; атом бөлінбейді, мәңгілік, өзгермейді, өзіне-өзі тең, барабар; атомдар мәңгі қозғалыста болады, атомдар айналымы да бар;

атомдар арасында қуыспен толтырылған кеңістік бар; атомдарда сапалық қасиет болмайды, олардың түсі, иісі, дыбысы жоқ, олар бір-біріне өзгермейді; атомдар ішінде ешқандай да қозғалыс болмайды, атомдар шар тәрізді.

Бұрышты, қармақ, тб. формада болады.

Милет мектебі- Грециядағы
материалистік философиялық мектеп

ен көне

Түпнегіз:

- **Фалес – су**
- **Анаксимандр – апейрон**
- **Анаксимен – ауа**
- **Гераклит – от**
- **Пифагор - сан**
- **Левкипп, Демокрит - атом**

